

Briselē, 2022. gada 29. novembrī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0391(COD)

15390/22
ADD 4

PI 169
COMPET 967
MIGR 379
IND 519
IA 207
CODEC 1863

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 28. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2022) 369 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS Pavaddokuments dokumentiem Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI, ar ko groza PADOMES REGULU (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem un atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 2246/2002 un Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (pārstrādāta redakcija)

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2022) 369 *final*.

Pielikumā: SWD(2022) 369 *final*

Briselē, 28.11.2022.
SWD(2022) 369 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentiem

Priekšlikums
EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI,
ar ko groza PADOMES REGULU (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem un
atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 2246/2002

un

Priekšlikums
EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI
par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (pārstrādāta redakcija)

{COM(2022) 666 final} - {COM(2022) 667 final} - {SEC(2022) 422 final} -
{SWD(2022) 367 final} - {SWD(2022) 368 final}

Kopsavilkuma lapa
Ietekmes novērtējums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem un atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 2246/2002, un priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (pārstrādāta redakcija)
A. Nepieciešamība rīkoties
Pamatojums. Risināmā problēma
Dalībvalstu tiesību akti, kas paredz dizainparaugu aizsardzību valsts līmenī, tika daļēji saskaņoti ar Dizainparaugu direktīvu 98/71/EK. 2003. gadā papildus valstu sistēmām ar Kopienas dizainparaugu regulu (EK) Nr. 6/2002 tika izveidota vienota dizainparaugu aizsardzība (t. i., ar vienādu iedarbību visā ES). Lai gan valstu dizainparaugus reģistrē dalībvalstu intelektuālā īpašuma (IĪ) biroji, Kopienas dizainparaugus (RKD) reģistrē un pārvalda Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs (<i>EUIPO</i>). Tāpēc atkarībā no saimnieciskās darbības teritoriālā mēroga uzņēmumi un dizainparaugu autori var vai nu izvēlēties valsts vai Kopienas mēroga reģistrētu dizainparauga tiesības, vai arī pieprasīt un saglabāt paralēlu aizsardzību vienā un tajā pašā teritorijā, izmantojot gan valstu, gan Kopienas sistēmas. “Kopiena” šajā nozīmē ir “ES”. Galvenais neatrisinātais jautājums joprojām ir redzamo rezerves daļu pēcpārdošanas tirgus aizsardzība. 12 dalībvalstis pieļauj brīvu konkurenci šajā nozarē, savukārt pārējās dalībvalstis saglabā ražotāju monopolu, neraugoties uz Dizainparaugu direktīvā iestrādāto pamudinājumu atvērt tirgu. ES tiesību akti dizainparaugu aizsardzības jomā kopš to pieņemšanas praktiski nav mainījušies. Minēto tiesību aktu izvērtējumā (SWD (2020) 264 final) tika secināts, ka dizainparaugu aizsardzības sistēma ES kopumā darbojas labi, bet ir daži trūkumi, kas jānovērš, lai padarītu sistēmu gatavu digitālajam laikmetam un pieejamāku un efektīvāku uzņēmumiem, MVU (mazajiem un vidējiem uzņēmumiem) un individuāliem dizainparaugu autoriem. Tāpēc Komisija 2020. gada paziņojumā paziņoja, ka tā pārskatīs ES tiesību aktus dizainparaugu aizsardzības jomā. Gan Eiropas Parlaments, gan Padome atbalstīja šo pārskatīšanu. Šis pārskatīšanas mērķis ir jo īpaši risināt divas galvenās problēmas. 1. Vissvarīgāk ir novērst ES iekšējās tirdzniecības traucējumus un šķēršļus konkurencei dažās dalībvalstīs attiecībā uz remonta rezerves daļām. 2. Uzņēmumu, jo īpaši MVU un individuālu dizainparaugu autoru, atturēšanās no reģistrētu dizainparaugu aizsardzības iegūšanas ES vai valstu līmenī tāpēc, ka pastāv daļēji novecojušas, sarežģītas procedūras un neoptimālas nodevas par RKD, kā arī valstu līmenī atšķirīgi noteikumi, kas vēl nav saskaņoti ar RKD sistēmas noteikumiem.
Ko paredzēts sasniegt ar šo iniciatīvu
Šīs iniciatīvas vispārīgais mērķis ir veicināt ieguldījumu dizaina izcilībā, inovācijā un konkurētspējā ES, nodrošinot, ka dizainparaugu aizsardzības sistēma ir gatava digitālajam laikmetam un kļūst pieejamāka un efektīvāka individuāliem dizainparaugu autoriem, MVU un dizainietilpīgām nozarēm. Turklāt tās mērķis ir pabeigt remonta rezerves daļu vienotā tirgus izveidi. Minētie vispārīgie mērķi ir iestrādāti šādos trīs konkrētos mērķos: i. atvērt konkurencei rezerves daļu pēcpārdošanas tirgu; ii. uzlabot reģistrēto Kopienas dizainparaugu aizsardzības pieejamību, efektivitāti un pieejamību cenas ziņā; iii. palielināt papildināmību un sadarbību starp Kopienas un valstu dizainparaugu sistēmām, jo īpaši saskaņojot procesuālos noteikumus.
Kāda ir pievienotā vērtība rīcībai ES līmenī
Dizainietilpīgas nozares sniedz būtisku ieguldījumu ES ekonomikā: 2014.–2016. gadā tās veidoja gandrīz 16 % no ES IKP un 14 % no visām darbvietām. Tāpēc centieni sasniegt šīs iniciatīvas mērķus sola pozitīvi ietekmēt šādas dizainietilpīgas nozares, tostarp to ieguldījumu nodarbinātībā.

Kopienas dizainparaugu sistēma izveidota ar ES regulu, un tādējādi to var mainīt tikai ar ES regulu. Pasākumi, kuru mērķis ir paplašināt valstu dizainparaugu noteikumu pašreizējo tuvināšanas līmeni, būtu jāturpina ar Dizainparaugu direktīvas palīdzību, un līdz ar to tos var veikt tikai ES līmenī, ņemot vērā arī nepieciešamību nodrošināt saskaņotību ar RKD sistēmu.

Konkrēti runājot par rezerves daļu jautājumu, vienotā tirgus izveidi var pabeigt tikai ES līmenī. Vairāk nekā 20 gadu pieredze saistībā ar spēkā esošo Dizainparaugu direktīvu neliecina par izteiktu tendenci panākt saskaņotību starp dalībvalstīm brīvprātīgi vai ar nozares pašregulāciju.

Tādējādi rīcība ES līmenī nodrošinātu, ka dizainparaugu aizsardzības sistēma Eiropā kopumā kļūst daudz pieejamāka un efektīvāka uzņēmumiem, jo īpaši MVU un individuāliem dizainparaugu autoriem. Remonta rezerves daļu vienotā tirgus izveides pabeigšana palielinātu konkurenci un sniegtu būtisku labumu patērētājiem, kuri varētu izvēlēties starp konkurējošām rezerves daļām par zemākām cenām.

B. Risinājumi

Apsvērtie legislatīvie un nelegislatīvie politikas risinājumi. Vēlamais risinājums. Pamatojums.

- **Pamatscenārijs — bez izmaiņām.** Spēkā esošie noteikumi un procedūras paliek spēkā.

Attiecībā uz rezerves daļu aizsardzību ir šādi trīs politikas risinājumi:

- **1.1. risinājums. Pilnīga visu dizainparaugu liberalizācija.** Obligāti identisku rezerves daļu tirgus būtu jāatver konkurencei visā ES, attiecinot to gan uz esošiem, gan jauniem dizainparaugiem.
- **1.2. risinājums. Tūlītēja pilnīga liberalizācija attiecībā uz jauniem dizainparaugiem, kam pēc 10 gadu pārejas perioda seko pilnīga liberalizācija attiecībā uz vecajiem dizainparaugiem.** Tas ir kā 1.1. risinājums, taču dizainparaugi, kam aizsardzība piešķirta vēl pirms jaunā tiesību akta stāšanās spēkā, joprojām tiktu aizsargāti 10 gadu pārejas periodā.
- **1.3. risinājums. Pilnīga liberalizācija tikai attiecībā uz jauniem dizainparaugiem.** Dizainparaugi, kam aizsardzība piešķirta vēl pirms stāšanās spēkā, netiktu ietekmēti, un tos varētu aizsargāt ne ilgāk kā 25 gadus.

Attiecībā uz sarežģītākajām RKD procedūrām ir viens (vienprātīgi atbalstīts) risinājums.

- **2. risinājums. RKD procedūru vienkāršošana un racionalizēšana,** piemēram modernizējot prasības attiecībā uz dizainparauga atveidojumu un atvieglojot kombinēto pieteikumu iesniegšanu, tālab atceļot “klases vienotības” prasību.

Attiecībā uz neoptimālām RKD nodevām ir viens risinājums ar diviem apakšrisinājumiem.

- **3. risinājums. Zemāka RKD reģistrācijas nodeva un vienkāršāki kombinētie pieteikumi.** Šis modelis ļauj vieglāk piekļūt RKD aizsardzībai, jo īpaši MVU (lētāka tiesību iegūšana un pirmā atjaunošana), vienlaikus ar palielinātām nodevām par turpmāku atjaunošanu atturot uzņēmumus no neizmantotu dizainparaugu saglabāšanas reģistrā.

3.1. apakšrisinājums. Reģistrācijas nodeva par vienu RKD ir samazināta no 350 EUR līdz 250 EUR. Par katru papildu dizainparaugu, kas ir daļa no kombinēta pieteikuma, nodevu samazina līdz 125 EUR. Nodeva par pirmo atjaunošanu ir 70 EUR, par otro — 140 EUR, par trešo — 280 EUR un par ceturto — 560 EUR.

3.2. apakšrisinājums. Reģistrācijas nodeva arī ir 250 EUR, taču katrs kombinētā pieteikuma papildu dizainparaugs tiek diskontēts līdz 100 EUR. Visas atjaunošanas nodevas ir augstākas nekā pašreizējā sistēmā. Nodeva par pirmo atjaunošanu ir 80 EUR, par otro — 160 EUR; par trešo — 320 EUR un par ceturto — 640 EUR.

Attiecībā uz valstu līmenī atšķirīgajiem noteikumiem ir divi risinājumi.

- **4.1. risinājums.** Valstu tiesību aktu daļēja turpmāka saskaņošana, nodrošinot lielāku konsekveni ar RKD sistēmu. Šis risinājums ietver noteikumu pievienošanu Dizainparaugu

direktīvai attiecībā uz atsevišķiem dizainparaugu tiesību aktu aspektiem, kuri tajā vēl nav aplūkoti un kurus ieinteresētās personas ir atzinušas par tādiem, kas visvairāk jāaskaņo (jo īpaši attiecībā uz procedūrām) ar Kopienas dizainparaugu regulu.

- **4.2. risinājums.** Valstu dizainparaugu tiesību aktu un procedūru pilnīga saskaņošana. Šīs pieejas pamatā būtu 4.1. risinājums, kas ietvertu tā iepriekš minētos elementus, taču iekļautu arī visus pārējos dizainparaugu materiālo tiesību normu un procedūru aspektus, kas ir daļa no Kopienas dizainparaugu regulas, bet ne Dizainparaugu direktīvas.

Vēlamais risinājums ir vairāku risinājumu kombinācija, kas ietver **1.2., 2., 3.1. un 4.1. risinājumu.**

1.2. risinājums tiek uzskatīts par vissamērīgāko, lai vienotajā tirgū panāktu pilnīgu saskaņošanu ar liberalizācijas principu. Tas atbilst Dizainparaugu direktīvā iekļautā rezerves daļu pārejas režīma būtībai, kas vērsta uz rezerves daļu tirgus pilnīgu liberalizāciju ES.

Šis risinājums atbilst arī Komisijas iecerei, kas pausta iepriekšējā priekšlikumā 2004. gadā, kā arī pretmonopola jomā saskan ar Regulu (ES) Nr. 461/2010 (Mehānisko transportlīdzekļu grupu atbrīvojuma regulu jeb MTGAR) un papildina to. Rezerves daļu tirgus liberalizācija palīdzētu uzņēmumiem un patērētājiem automobiļu pēcpārdošanas tirgū pilnībā izmantot pretmonopola režīma sniegtās priekšrocības.

Visbeidzot, 1.2. risinājums atbilst centieniem, kas ierosināti Ilgtspējīgu produktu iniciatīvā, kuras mērķis ir veicināt remontus un aprīes ekonomiku, un papildina tos, kā arī atbilst starptautiskajam Līgumam par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (*TRIPS*).

2. un 3.1. risinājums kopā padarītu RKD aizsardzību pieejamāku uzņēmumiem, tai skaitā pieejamāku cenas ziņā (ejot kopsolī ar tehnoloģiju progresu), un sola būtisku pozitīvu ietekmi un skaidrus ieguvumus uzņēmumiem, jo īpaši MVU un individuālajiem dizainparaugu autoriem.

4.1. risinājums, jo īpaši iekļaujot galvenos procesuos noteikumus Dizainparaugu direktīvā saskaņā ar Kopienas dizainparaugu regulu, ļautu uzņēmumiem un dizainparaugu autoriem vienkāršāk un ar mazākām izmaksām iegūt dizainparaugu aizsardzību visās dalībvalstīs, tostarp kombinēti izmantojot valstu un RKD sistēmas.

Šis risinājums arī pozitīvi ietekmētu sadarbību starp *EUIPO* un valstu IĻ birojiem, veicinot lielāku prakses konvergenci un kopīgu instrumentu izstrādāšanu citās jomās, kur vēlama saskaņošana (piem., dizainparaugu atzīšana par spēkā neesošiem). Tas nozīmē, ka dizainparaugu aizsardzības sistēmu lietotājiem tiks radīti papildu tīrie ieguvumi, vienlaikus uzlabojot sistēmu papildināmību un sadarbību.

Pēc analīzes un līdzšinējās pieredzes ar brīvprātīgām pieejām Komisija ir secinājusi, ka visi vēlamie risinājumi būtu jāīsteno, veicot likumdošanas izmaiņas Dizainparaugu direktīvā un Kopienas dizainparaugu regulā.

Kuru risinājumu katra no ieinteresētajām personām atbalsta

Ierosināto dizainparaugu aizsardzības sistēmu modernizāciju, racionalizēšanu un turpmāku saskaņošanu ES atbilstīgi 2., 3. un 4.1.b risinājumam stingri atbalsta dalībvalstu iestādes, Eiropas Parlaments, dizainietilpīgās nozares, dizainparaugu tiesību īpašnieku apvienības un intelektuālā īpašuma advokāti un aģenti.

Rezerves daļu pēcpārdošanas tirgus atvēršanu atbilstīgi 1.2. risinājumam stingri atbalsta neatkarīgie rezerves daļu ražotāji un izplatītāji, apvienības, kas pārstāv to intereses, akadēmiskās aprindas un patērētāju organizācijas.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, tad galveno risinājumu) priekšrocības

Patērētājiem. Rezerves daļu pēcpārdošanas tirgus liberalizācija, izmantojot 1.2. risinājumu, radītu ietaupījumus 340–544 miljonu EUR apmērā. Šie ietaupījumi tiktu pilnībā īstenoti pēc ierosinātā 10 gadu pārejas perioda. Šajā laikposmā ik gadu ieguvumi palielinātos par 4–13 miljoniem EUR.

Uzņēmumiem un privātpersonām, kas iesniedz pieteikumu dizainparaugu aizsardzībai. RKD nodevu pielāgošana atbilstīgi 3.1. risinājumam padarītu pamata piekļuvi reģistrācijai lētāku un tiem,

kas aizsargā dizainparaugus 5–10 gadus, ik gadu ļautu ietaupīt 6 miljonus EUR.

RKD sistēmas vienkāršošana un racionalizēšana atbilstīgi 2. risinājumam atvieglotu piekļuvi reģistrācijai, vienlaikus nodrošinot lielāku paredzamību un juridisko noteiktību. Ciktāl kvantitatīvi nosakāms, tas nozīmētu ikgadēju ietaupījumu 1,6 miljonu EUR apmērā, ko radītu dizainparauga atveidojuma prasību atjaunināšana un paplašināta iespēja iesniegt kombinētus pieteikumus.

Turpmāka noteikumu saskaņošana atbilstīgi 4.1. risinājumam uzņēmumiem un dizainparaugu autoriem atvieglotu un padarītu lētāku dizainparaugu aizsardzības iegūšanu visās dalībvalstīs, tostarp kombinēti izmantojot gan valstu, gan RKD sistēmas. Tas nodrošinātu lielāku paredzamību (mazāka vajadzība pēc ārējām speciālajām zināšanām), palīdzētu samazināt IĻ portfeli pārvaldības izmaksas un atvieglotu tādu reģistrētu dizainparaugu anulēšanu, kas nav pelnījuši aizsardzību.

EUIPO. Procedūru vienkāršošana un racionalizēšana atbilstīgi 2. risinājumam ļautu EUIPO efektīvāk veikt RKD darbības (mazāk kļūmīgu pieteikumu, kas jāizskata; raitāka darbplūsmu un palīgbiroju IT vides darbība, pateicoties saskaņošanai ar ES preču zīmju procedūrām). Tas vēl vairāk atvieglotu EUIPO uzdevumu veicināt prakses un rīku konvergenci sadarbībā ar valstu IĻ birojiem (EUIPO uzskatāms par etalonu).

Dalībvalstīm un valstu IĻ birojiem. Turpmāka noteikumu saskaņošana atbilstīgi 4.1. risinājumam ļautu valstu IĻ birojiem kļūt piesaistošākiem un konkurētspējīgākiem divpakāpju dizainparaugu aizsardzības sistēmā ES. Noteikumu plašāka saskaņošana arī ļautu šiem birojiem gūt labumu no paplašinātas sadarbības ar EUIPO nolūkā veicināt prakses un rīku konvergenci.

Vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, tad galveno risinājumu) izmaksas

Mehānisko transportlīdzekļu ražotājiem. Nav tiešu izmaksu, taču rezerves daļu pēcpārdošanas tirgus liberalizācija radītu ienākumu zudumu, kas atbilst paredzamajiem patērētāju ietaupījumiem.

Uzņēmumiem un privātpersonām, kas iesniedz pieteikumu dizainparaugu aizsardzībai. Reformētās dizainparaugu aizsardzības sistēmas prasītu zināmu pielāgošanos jaunajiem noteikumiem, arī mācību procesu.

EUIPO. Vienkāršošana atbilstīgi 2. risinājumam (paplašinot iespēju iesniegt kombinētus pieteikumus) un nodevu pielāgošana atbilstīgi 3.1. risinājumam radītu ieņēmumu zudumu, kas atbilst uzņēmumu un privātpersonu ietaupījumiem par nodevām. Risinājumi ietvertu arī (nelielas) īstenošanas izmaksas darbplūsmu un IT procesu pielāgošanai.

Dalībvalstīm un valstu IĻ birojiem. Noteikumu turpmāka saskaņošana atbilstīgi 4.1. risinājumam, jo īpaši procedūru jomā (piem., lietas izskatīšanas procesa par spēkā neesamību izveide, ko veic birojs), būs saistīta ar īstenošanas izmaksām. Tomēr šīs izmaksas uzskata par sedzamām un samērīgām.

Ietekme uz uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem

RKD procedūru vienkāršošana atbilstīgi 2. risinājumam un RKD nodevu pielāgošana atbilstīgi 3.1. risinājumam būtu īpaši izdevīga MVU, atvieglojot piekļuvi dizainparauga reģistrācijai uz sākotnējo 5 vai 10 gadu termiņu un padarot reģistrāciju pieejamāku cenas ziņā. Salīdzinājumā ar lielajiem uzņēmumiem MVU ne tikai mēdz iesniegt mazāk dizainparaugu pieteikumu, bet arī izvēlas īsākus aizsardzības periodus.

4.1. risinājums arī atvieglotu dizainparaugu aizsardzības pieejamību visās dalībvalstīs (tostarp kombinēti izmantojot gan valstu, gan RKD sistēmas to lielākas sadarbības dēļ), un jo īpaši tas attiecas uz MVU. To palīdzētu sasniegt arī lielāka paredzamība un juridiskā noteiktība, jo mazāki uzņēmumi ir vairāk atkarīgi no ārējām juridiskajām zināšanām.

Lietas izskatīšanas procesa par spēkā neesamību nodrošināšana, ko veic birojs, vēl vairāk palīdzētu MVU, konkrēti, no dizainparaugu reģistriem tiktu efektīvi izņemti spēkā neesoši dizainparaugi.

Vai tiks būtiski ietekmēts valstu budžets un pārvaldes iestādes?

Dalībvalstu IĻ biroji saskartos ar minimālām un samērīgām īstenošanas izmaksām, ko radītu noteikumu lielāka saskaņošana, konkrēti, attiecībā uz dizainparaugu procedūrām.

Cita paredzama būtiska ietekme
Cita būtiska ietekme nav gaidāma.
D. Turpmākā rīcība
Politikas pārskatīšanas termiņš
Piecus gadus pēc tam, kad regula kļūs pilnībā piemērojama, Komisija iesniegs Eiropas Parlamentam un ES Padomei ziņojumu par regulas īstenošanu.